

На основу члана 19. став 2. Закона о трансфузиолошкој делатности ("Службени гласник РС", број 72/09),
Министар здравља доноси

ПРАВИЛНИК

о обиму прегледа и критеријумима за избор даваоца крви или компонената крви

Члан 1.

Овим правилником прописују се обим прегледа и критеријуми за избор даваоца крви или компонената крви.

Члан 2.

Надлежни доктор медицине проверава ниво одређеног хемоглобина код даваоца крви или компонената крви, прегледа податке о ранијим давањима крви или компонената крви и налазе лекарских прегледа, евентуалне реакције у току и после давања крви, резултате ранијих тестирања крви или компонената крви, као и временски интервал од последњег давања крви или компонената крви.

Члан 3.

Надлежни доктор медицине може да упути даваоца крви или компонената крви на клиничке контроле или да препоручи консултативне прегледе у другим здравственим установама ако сматра да је то потребно ради потпуног увида у здравствено стање даваоца крви или компонената крви, као и када се ради о типу давања које захтева додатне анализе.

Члан 4.

Давалац крви или компонената крви сагласно Закону о трансфузиолошкој делатности, може бити свака здрава особа мушког или женског пола, старости од 18 до 65 година живота која испуњава следеће критеријуме:

- 1) да је доброг општег стања, да је кожа на месту пункције без лезије, екцема или инфекције,
- 2) телесне тежине најмање од 50 kg,
- 3) телесне температуре мање од 37°C,
- 4) пулса између 50-100 откуцаја у минути,
- 5) крвног притиска не вишег од 24/14 kПа (180/100 mmХг) и не нижег од 13,3/8,66 kПа (100/60 mmХг),
- 6) аускултаторни налаз над плућима и срцем мора бити уредан,
- 7) ждрело мора бити мирно,
- 8) лимфне жлезде врата и пазуха не смеју се палпирати,
- 9) јетра и слезина не смеју се палпирати,
- 10) хемоглобин мора бити изнад 135 г/Л или 8,4 mmol/L (хематокрит 0,40 Л/Л) за мушкарце и 125 г/Л или 7,8 ммол/Л (хематокрит 0,38 Л/Л) за жене.

---

* Објављен у „Службеном гласнику РС“ број 89 од 14. септембра 2012. године

Стандардна јединица целе крви уз искључење антикоагуланаса не сме да пређе 500 мЛ и обично се састоји од 450 мЛ $\pm 10\%$.

Код давалаца крви или компонената крви мушког пола интервал између давања крви или компонената крви је три месеца, док код давалаца крви или компонената крви женског пола интервал између давања крви или компонената крви је четири месеца.

Поред критеријума из става 1. овог члана, код давалаца плазме плазмаферезом једанпут годишње проверава се концентracија протеина у плазми која мора бити већа од 60 г/Л, док давалац тромбоцита аферезним путем мора имати виши број тромбоцита од $150 \times 10^9/Л$.

Члан 5.

Давалац крви и компонената крви не може бити лице које има:

- 1) дијагностикована системска обољења, и то:
  - (1) хронична системска обољења са инсуфицијенцијом органа,
  - (2) малигно обољење свих система и органа (осим ин ситу карцинома са потпуним излечењем - неинвазивни цервикални канцер и тумор коже);
- 2) дијагностикована кардиоваскуларна обољења, и то:
  - (1) малигну хипертензију,
  - (2) ангину пекторис,
  - (3) апсолутну аритмију и вентрикуларну екстра систолу,
  - (4) коронарну болест,
  - (5) инфаркт миокарда,
  - (6) операције на срцу,
  - (7) срчану ману (осим конгениталних аномалија које су у потпуности излечене);
- 3) дијагностикована респираторна обољења, и то:
  - (1) астму,
  - (2) хроничну обструктивну болест плућа,
  - (3) емфизему плућа;
- 4) дијагностикована гастроинтестинална обољења, и то:
  - (1) хронично оштећење јетре неинфективног порекла,
  - (2) хронично оштећење панкреаса неинфективног порекла,
  - (3) улцерозни колитис;
- 5) дијагностикована ендокрина обољења, и то:
  - (1) хипо и хипертиреозу,
  - (2) шећерну болест зависну од инсулина,
  - (3) адисонову болест;
  - (4) акромегалију;
- 6) дијагностикована цереброваскуларна обољења, и то:
  - (1) епилепсију,
  - (2) поновљене епизоде синкопе или анамнестички подаци о конвулзијама (осим конвулзија у детињству или у случајевима када је прошло три године од даваоачевог последњег узимања антиконвулзивних лекова без каснијих појава конвулзија),
  - (3) стања после инсульта;

- 7)** дијагностикована обољења централног нервног система, и то:
- (1) психозу,
  - (2) психопатију,
  - (3) менталну ретардацију,
  - (4) хронични алкохолизам,
  - (5) наркоманију;
- 8)** поремећај хемостазе и коагулације, и то:
- (1) урођену коагулопатију,
  - (2) стечену коагулопатију,
  - (3) артеријску тромбозу,
  - (4) рекурентску тромбозу;
- 9)** хронична инфективна и запаљенска обољења, и то:
- (1) тропске болести (Кала-азар, бабезиоза, хронична кју (Q) грозница, Чагасова болест),
  - (2) носиоце вируса хумане имунодефицијенције 1 и 2 (ХИВ 1/2) и хуманог Т лимфотропног вируса 1 и 2 (ХТЛВ I/II),
  - (3) носиоце вируса хепатитиса В (ХБВ),
  - (4) носиоце вируса хепатитиса С (ХЦВ),
  - (5) Кројцфелд Јакобово обољење, обољење (КЈО) и друге спонгиформне енцефалопатије,
  - (6) прионска обољења,
  - (7) маларију,
  - (8) хроничну токсоплазмозу;
- 10)** хронично аутоимуно обољење, и то:
- (1) хронични екцем,
  - (2) кронову болест,
  - (3) мултиплу склерозу,
  - (4) псоријазу,
  - (5) реуматоидни артритис,
  - (6) саркоидозу,
  - (7) системски лупус,
  - (8) тромбоцитопенију;
- 11)** ризично сексуално понашање и ризичне навике утврђене путемпитника о даваоцу крви и компонената крви;
- 12)** поновљене колапсе при давању крви;
- 13)** уграђене трансплантате.

Члан 6.

Привремено не може бити давалац крви или компонената крви лице код ког се приликом давања крви или компонената крви утврди:

- 1)** хематолошки параметар: низак хемоглобин - у трајању од седам дана;
- 2)** кардиоваскуларна стања, и то:
  - (1) хипотензија <13,3/8,66 kPa (100/60 mmHg) - до нормализације,
  - (2) бенигна хипертензија > 24/13,3 kPa (180/100 mmHg) - до нормализације,
  - (3) поремећај срчаног ритма и реуматска грозница - до нормализације (уз доказ о непостојању хроничних срчаних обољења);

- 3) стање респираторног система, и то:**
- (1) респираторне инфекције - у трајању 14 дана,
  - (2) ринитис - у трајању седам дана,
  - (3) запаљење плућа - у трајању 90 дана,
  - (4) инфективна мононуклеоза - у трајању 365 дана,
  - (5) туберкулоза плућа и других органа - у трајању 730 дана;
- 4) стање гастроинтерстицијалног система, и то:**
- (1) акутна упала жучне кесе - у трајању 30 дана,
  - (2) гастроинтестиналне инфекције - у трајању 14 дана,
  - (3) дијагностиковање камена у жучној кеси - у трајању 15 дана,
  - (4) заразна жутица типа А - у трајању 365 дана,
  - (5) трихинелоза - у трајању 730 дана;
- 5) стање ендокриног система, и то:**
- (1) тиреотоксикоза - у трајању 180 дана;
- 6) стање урогениталног система, и то:**
- (1) акутна упала бубрега - у трајању 1800 дана,
  - (2) дијагностиковање камена у бубрегу - у трајању 15 дана,
  - (3) уринарне инфекције - у трајању 21 дан,
  - (4) менструација - за време трајања,
  - (5) побачај - у трајању 180 дана,
  - (6) порођај - у трајању 180 дана,
  - (7) гонореја - у трајању 180 дана,
  - (8) сифилис - у трајању 365 дана (ако се плазма узима искључиво за фракционисање);
- 7) стање централног нервног система, и то:**
- (1) акутни алкохолизам - у трајању један дан,
  - (2) реактивне психозе - до нормализације,
  - (3) остале привремене психозе - до нормализације;
- 8) стање коштаног-зглобног система:**
- (1) остеомијелитис - у трајању 730 дана;
- 9) стање коже, и то:**
- (1) акутна алергија - у трајању 15 дана,
  - (2) гнојна кожна обољења - у трајању 14 дана,
  - (3) херпес симплекс - у трајању 14 дана,
  - (4) херпес зостер - у трајању 120 дана;
- 10) стање после акутне инфективне болести, и то:**
- (1) акутна токсоплазмоза - у трајању 180 дана,
  - (2) бруцелоза - у трајању 730 дана,
  - (3) лајмска болест - у трајању 360 дана (лајмска болест),
  - (4) лакше инфективне болести (прехлада и сл.) - у трајању седам дана,
  - (5) температура виша од 38°C, болести које личе на грип - у трајању 21 дан,
  - (6) инфекција вирусом Западног Нила - 120 дана после постављања дијагнозе;
- 11) стања после излагања ризика од инфекције које се преносе путем крви, и то:**
- (1) трансфузија крви или компонената крви - у трајању 180 дана,
  - (2) трансплантација ткива или ћелија људског порекла - у трајању 180 дана,
  - (3) амбулантне хируршке интервенције - у трајању седам дана,

- (4) веће хируршке интервенције - у трајању 180 дана,
  - (5) ендоскопија са биопсијом - у трајању 180 дана,
  - (6) вађење зуба и мање стоматолошке интервенције - у трајању седам дана,
  - (7) акупунктура - у трајању 180 дана,
  - (8) тетовирање и пирсинг - у трајању 180 дана,
  - (9) инокулационе повреде - у трајању 180 дана,
  - (10) контакт слузокоже са крвљу - у трајању 180 дана;
- 12)** контакт са оболелим особама и особама позитивним на маркере трансфузијом преносивих болести, и то:
- (1) контакт (у кући) са оболелим од хепатитиса А - у трајању 90 дана,
  - (2) контакт (у кући) са оболелим од хепатитиса В - у трајању 180 дана,
  - (3) ранији сексуални контакти са особом зараженом ХБВом или ХСВом - у трајању 180 дана (од последњег сексуалног контакта),
  - (4) сексуални однос са особом зараженом HIVом - у трајању 365 дана од последњег сексуалног контакта,
  - (5) сексуални контакт са оболелим од сифилиса - у трајању 90 дана (од последњег сексуалног контакта);
- 13)** да узима лекове које према њиховој фармакокинетици не дозвољавају давање крви или компонената крви;
- 14)** да је вакцинисано:
- 1) живим микроорганизмима (рубеола) - у трајању 28 дана,
  - 2) живим атенуираним, микроорганизмима (БСГ, рубеола, морбили, заушке, полиомије литис - орална, жута грозница, тифус, колера) - у трајању 28 дана,
  - 3) против беснила - у трајању 365 дана,
  - 4) вакцине против хепатитиса А и В дате као последица излагања вирусима - у трајању 180 дана,
  - 5) вакцинисање због контакта са оболелим од хепатитиса Б - у трајању 365 дана,
  - 6) вакцинисање због контакта са оболелим од хепатитиса А - у трајању 42 дана.

Лице код кога се приликом прегледа утврди да је вакцинисано мртвим микроорганизмима (колера, тифус), токсидима (дифтерија, тетанус), вакцинама са инактивисаним вирусима (инфлуенца, полиомијелитис - и.м.), као и другим вакцинама које су му дате превентивно (хепатитис А и В) може бити давалац крви или компонената крви ако је према оцени надлежног доктора медицине доброг општег стања.

Члан 7.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Број 110-00-4/2012-01
У Београду, 31. јула 2012. године

Министар,
проф. др **Славица Ђукић Дејановић**, с.р.

